

Suositus	7/2023
Ehdotus	A 1930/UKK
Käsittelijä	Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Mietintö vastauksesta suositukseen 7/2023, yhteispohjoismainen panostus pyhiinvaellusreitteihin

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi ilmoituksen suosituksesta 7/2023 ja jää odottamaan poliittista dialogia yhteispohjoismaisesta panostuksesta pyhiinvaellusreitteihin.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se edistää pohjoismaisia pyhiinvaellusreittejä koskevaa yhteistyötä ja käynnistää pyhiinvaellusreittejä koskevan yhteispohjoismaisen panostuksen jo olemassa olevien toimijoiden kanssa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuuriministerineuvosto kiittää Pohjoismaiden neuvostoa suosituksesta, jossa kehoitetaan vahvistamaan pohjoismaisiin pyhiinvaellusreitteihin liittyvää yhteistyötä ja helpottamaan yhteispohjoismaista pyhiinvaellusreittipanostusta yhteistyössä nykyisten toimijoiden kanssa.

Suosituksessa korostetaan, että Pohjoismaiden pyhiinvaellusreitteihin liittyvän kulttuurimatkailun ja kulttuurivaihdon kehittäminen tarjoaa suuria mahdollisuuksia ja että Pohjoismaiden yhteiseen kulttuuriperintöön perustuvalla pohjoismaisella verkostolla voidaan saavuttaa paljon.

Pyhiinvaellukset tehdään historiallisia reittejä pitkin. Vaellukset edistävät kulttuuriperintöä ja kulttuurihistoriaa ja auttavat kehittämään myös uusia taiteen ja kulttuurin muotoja. Pyhiinvaelluksiin liittyvä matkailu rakentaa myös pohjaa paikalliselle elinkeinoelämälle. Pyhiinvaellus on myös kestävää kulttuurimatkailua, joka

sopii oivallisesti visioon Pohjolasta maailman kestävimpänä ja integroituneimpana alueena.

Kulttuuriministerineuvosto on pannut merkille (pyhiin)vaelluskiinnostuksen kasvun kaikkialla Euroopassa. Euroopan neuvoston kulttuurireittiohjelmaan sisältyy useita Euroopan halki kulkevia reittejä, joilla on sekä uskonnollisia että maallisia teemoja.

Kulttuuriministerineuvosto suhtautuu myönteisesti pohjoismaisiin pyhiinvaellus- ja kulttuurireitteihin, jotka yhdistyvät myös Baltian maiden ja muun Euroopan reitteihin. Reitit voivat tuottaa lisäarvoa muun muassa kulttuurimatkailulle, ulkoilulle, kansanterveydelle, ympäristölle ja aluekehitykselle ja nostaa keskiöön kulttuuriperinnön.

Kulttuuriministerineuvosto katsoo myös, että pyhiinvaellusreitit ovat kestävää kulttuurimatkailua ja linjassa kulttuuripoliittisen yhteistyöohjelman seuraavien tavoitteiden kanssa: *vihreä kulttuurielämä nykyisille ja tuleville sukupolville ja tasa-arvoinen ja osallistava taide- ja kulttuurielämä, joka on avoin kaikille kaikkialla Pohjoismaissa*. Viisi pohjoismaista kulttuurilaitosta toimivat aktiivisesti näiden tavoitteiden parissa, ja erityisesti *Kestävä elämäntapa Pohjoismaissa* -hankkeessa on nostettu keskiöön muun muassa kestävä kulttuurimatkailu.

Pyhän Olavin pyhiinvaellusreittiä laajennettiin vuonna 2019 niin, että siihen sisällytettiin Pyhän Olavin merireitti Turusta Turun ja Ahvenanmaan saaristojen kautta Ruotsiin ja sieltä edelleen Norjaan. Siitä on tullut suosittu vaellusreitti, jolla on verkostoja Ahvenanmaalla, Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Verkosto on vakiinnuttanut paikkansa. Se herättää suurta ja innostunutta kiinnostusta ruohonjuuritasolla, ja yhteistyötä tehdään yli maiden rajojen. Verkosto tuottaa myös pohjoismaista hyötyä.

Euroopan neuvostolla on vakiintunut kulttuurireittijärjestelmä, ja jokaisessa jäsenmaassa on sitä varten kansallinen koordinoituviranomainen. Kulttuuriministerineuvoston arvion mukaan pohjoismainen järjestelmä loisi rinnakkaisen rakenteen, mikä ei palvele tarkoitusta.

Ehdotettu aloite voisi soveltua myös sektorienväliseen yhteistyöhön, erityisesti matkailu- ja elinkeinosektorin kanssa, ja siksi kulttuuriministerineuvosto on ollut yhteydessä niihin. Pohjoismaiden ministerineuvoston matkailu- ja elinkeinosektorit ovat valitettavasti vastanneet, ettei suositus ole linjassa tulevan vuoden painopisteiden kanssa.

Edellä mainitun nojalla kulttuuriministerineuvosto ei näe, että sen olisi mahdollista tukea taloudellisesti pohjoismaisiin pyhiinvaellusreitteihin liittyvää yhteistyötä tai helpottaa yhteispohjoismaista pyhiinvaellusreittipanostusta.

Kulttuuriministerineuvosto katsoo siksi, ettei suositusta voida toteuttaa.

Valiokunnan näkemykset

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta kiittää kulttuuriministerineuvostoa vastauksesta suositukseen 7/2023, *yhteispohjoismainen panostus pyhiinvaellusreitteihin*, mutta pahoittelee ministerineuvoston suhtautumista asiaan. Pohjoismaiden pyhiinvaellusreitteihin liittyvän yhteistyön lisäämisessä ei ole kyse turhasta päällekkäisrakenteesta jollekin jo olemassa olevalle. Kansallista työtä tehdään kokopäiväisesti, ja nykyistä yhteistyötä tehdään sen ohella. Verkostoyhteistyön virallistaminen Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoituksella antaisi luonnollisesti enemmän aikaa kehitystyöhön, joka on välttämätöntä, mikäli Pohjolasta halutaan tehdä maailman integroitunein alue.

Pohjoismainen panostus Pohjoismaiden pyhiinvaellusreitteihin voisi tarjota malliesimerkin pohjoismaisesta yhteistyöstä, jossa kulttuuri-, koulutus-, sosiaali- ja terveys-, elinkeino- sekä ympäristö- ja ilmastoalojen ministerineuvostot kokoavat voimansa määräaikaiseen hankkeeseen, joka hyödyttäisi kaikkia ministerineuvostoja ja ennen kaikkia Pohjoismaiden asukkaita.

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta toivoo sen vuoksi poliittista dialogia suosituksesta 7/2023, *yhteispohjoismainen panostus pyhiinvaellusreitteihin*, ensi kädessä kulttuuriministerineuvoston kanssa. Valiokunta myös toivoo, että kulttuuriministerineuvosto ennen poliittista dialogia keskustele suosituksesta kaikkien edellä mainittujen ministerineuvostojen kanssa selvittääkseen, onko asiassa mahdollista päästä eteenpäin.

Tórshavnissa 8. huhtikuuta 2024

Doris J. Jensen (S)
Lars Mejern Larsson (S)
May Britt Lagesen (A)
Per Husted (S)
Pinja Perholehto (sd.)
Líneik Anna Sævarsdóttir (Frfl)
Jeppe Søe (M)

Marko Kilpi (kok.)
Noora Fagerström (kok.)
Ville Väyrynen (kok.)
Veronika Honkasalo (vas.)
Freddy André Øvstegård (SV)
Joakim Vigelius (ps.)
Victoria Tiblom (SD)

Brigitte Klinskov Jerkel (KF)

Silje Hjemdal (FrP)